

Same-bibbal
Jorggalume ja prentedattujume
birra.

Muittali
J. N. Skaar,
Bisma.

Kristianiast.
Prenteduvvum W. C. Fabritius Ja Barni Lutte.
1895.

I.

Gonagaslaš asatus 3ad novemberest 1774, mi goččo, atte Same-seminarium Roandemest galgga erit heittujuvvut, atte Darogiella galgga videduvvugoattet Sami gaski, atte erinoamačet Sami skuvllamanak galggek ravvijuvvut kristalaš oapo Darogilli oappat j. n. v., mærreda maidai, atte fuolla galgga adnujuvvut dam oudast, atte bibal jorggaluvvu Samegilli ja prenteduvvu, nuft fargamusat go vejolaš læ. Dat loppadus i šaddam almake farga devddujuvvut. Muittaluvvu, atte muttom girjek odđa testamentast daihe obba odđa testamenta¹⁾ jorggaluvvui Samegilli ja saddijuvvui miššon-kollegiumi (Samemiššon oudastčuožžoidi); mutto dak

---

¹⁾ Bisma Bang čalla miššon-kollegiumi 11ad september 1773: «Professor Leem læ odne čallam munji, atte hærra Baade [Kistranda bappa] læ jorggalam Matteus evangelium 6 vuostas kapittala, atte son ješ læ jorggalam obba Johannes evangelium, hærra Porsanger [Čaccesullu bappa] Apostali

girjek oktan buok damlagaš girjguim, mak legje vaisenvieso vuorkast, dušše, go stuora dolla cakkani Kjøbenhavdni dam jage 1795. Sikke dastouddal ja dastmañnel barggjuvvui dam ala, atte Samek galgge daroiduvvat; mutto barggo dam ala, atte basse čala galgai addujuvvut Samidi sin ječaidæsek gilli, saddai vajalduvvat daihe heittujuvvut; dak uccan Samegiel-girjek, maid Samek legje ožžom miššon-aige, nokke; vuoiñalaš čuovgas časkai mañestaga, ja Samek vugju surggadlaš daiddemættomvutti.

Go Daro-bibalsærvve læi asatuvvum dam jage 1816, de oažoi dat jage dastmañnel Ruotalaš bibalsærvest 100 odđa testamenta skænkas, mak legje Ruota-Samegilli jorggaluvvum¹⁾; ænas oasse dain girjin saddijuvvujegje Tromsa bismai, vai son juogadifei daid daggar Same-bærrašidi, mak matte lokkat.

dagoid, hærra Sandberg [miššon-olmai Varjagest] girje Romalažaidi, hærra Hiort [miššon-olmai Porsangast] oudeb girje Korintalažaidi, hærra Sandberg mañeb girje Korintalažaidi, ja hærra Weldingh [Čaccesullu bappa] girje Galatalažaidi ja daid æra girjid ja Johannes almostusa.»

Dam 30ad mai 1774 čalla son fastain miššonkollegiumi: «Hærra Sandberg ravvijuvvu nu viššalet, go satta, barggat dam vægjelis aše ala (d. 1. odđa testamenta Samegilli jorggalæme ala).»

¹⁾ Bibal prenteduvvui Ruota-Samegilli dam jage 1811.

Mutto farga fuomašuvvui, atte min Samek æi ibmerdam daid testamentaid, go sin giellačærdda læ ollo æralagan go Ruota-Sami sardnomlake. De bibalsærvve čali Čaccesullu bappi, proavas Deinbolli, gutte dam jage 1821 læi stuoradigge-olmai ja oroi Kristianiast, ja vuostaivaldi sust čallaga, man siste son stuora angervuodain cælkka, atte buorre lifči, jos Samek ožuše basse čallaga Samegilli, mutto i son čiega daid ašidige, mak læk dasa hettitussan. Son loapata su čallages nuft: «Roakkadvuodain mon bijam dam kristalaš særve buri ja vaibmolaðes ustebi miela vuollai, atte si galggek fuola adnet dam albmuga buore dile oudast, mi læ gukka orrom daiddemættomvuoda sævdnjadasa siste. Maggar cælkkemættom illo dat lifči munji, jos mon ruoktot boattemam maqqel matašim bibalsærvve nammi nannit mu sabmelažaidam dam doivvui, maid mon okti dustim sigjidi addet, go mon sin særvest dollim reformašon muittobasid, atte dat aigge soaitaši farga boattet, go basse čala Ibmel Vuoiņa vægalaš væke bokte rabastuvuši sigjidige.» Brittalaš bibalsærvve læi loppedam, atte dat iloin addaši daid ruðaid, mak manaše Samebibbala præntedæbmai, ja proavas Deinboll raðe mielde čali Daro-bibalsærvve Trondenæsa samegielalaš proav-

vasi, Simon Kildali, ja rokkadalai sust, vai son riemaši bibbala Samegilli jorggalet. Dam 14ad januar 1822 vastedi son, atte son aigoi gæc̄calet Markus evangelium jorggalet, daddeke dam littodæme ala, atte Same-skuvlla-olmai Nils Gundersen Muosain boatta sudnji vækken, ja atte barggo i alggujuvvu ouddalگو dalvveg 1823. Dal oroi, dego lifci čuvgodišgoattam Samidi. Mutto 19ad juli 1822 jami proavas Kildal, ja de gaskaldat-tujuvvui obba dat barggo. Ibmel væketam-dibmo i læm vela boattam. Dam jage 1823 čallujuvvu bibalsærve oudastolbmain: «Ođđa testamenta jorggalæbme Samegilli læ galle ain min vaimo alde orromen, ja mi halidifci-mek dam aše bælest juoida doaimatet, vaiko jobe algatambargoge, vai ođđa testamenta daihe jobe muttom girjekge bibalsærve hali-dusa mielde prenteduvvuše min Samegilli; mutto mi æp gal goitge diede ovtage, gæsa dat barggo galgaši oskelduvvut nuft, atte min særvve lifci aibas visses, atte i goastadus manaše duššas, ja bargost i mikkege avkid. Damditi fertte min særvve vuost duttat dam doivvui, atte soames dain olbmain, guđek min universiteta bappaskuvlast mannek, šaddaši halidet von Westena ja su særvve-guimi luodai mielde vagjolet ja dasa vela barggat dai min gukkalmas vieljai giela

oappat, vai son mataši Ibmel sane sin gilli jorggalet ja nuft maidai boatte sogaidi davvera addet, maid Samek nuft gukka ja sagga læk vailatam. Iloin ja angervuodain aiggop mi adnet juokke dilalašvuoda, mi ain bodiš, vai dat savaldak šaddaši devddujuvvut.»

II.

Bibalsærve doaivvo i hæppašuttujuvvum. Oktober manost 1823 bodi muttom olmai universiteti; su aiggomuš læi bappaskuvlast mannat ja dasto bappan šaddat. Dat olmai læi Nils Joakim Vibe Kristian Stockfleth. Son riegi 24ad januar 1787, šaddai studentan 1803, oažoi nubbe eksamena 1804, studeri muttom aige lak'oappavašvuoda, mutto šaddai 1808 lieutenantan (offiseran), læi dam soađest, mi dollujuvvui Sehested sida lakka desember manost 1813, luobai dam jage 1814 soattebalvvalusast erit (dalle læi son kapteinan šaddam), manai fastain soattebalvvalussi 1818, mutto luobai dam balvvalusast november manost 1824. Son oažoi bappa-eksamena desember manost dam semma jage ja doalai eksamen-sarnes januar mano loapast 1825. Go son manai bappaskuvlast, de dat jurda ain æmbo nanosmuvai sudnji, atte son berri virge bivddet Norga davveguovloin daihe Finmarkost Sami gaskast.

Son jægadi dam siskaldas goččoma ja arvvali mannat Finmarkkoi. Bisma Sørensen mieddaštalai su dokko mannamest; mutto go Stockfleth vastedi: «Im mon šadda goassege šat likkolažžan, jos mon im mana dokko ja gæččal», de celki bisma: «Ibmel varjalekus muo du dast erit mieddaštallamest. Mana Hærra nammi, ja su buristsivdnadus čuvuši du ja du olbmuid! Duodai, mon aigom iloin vihatet du Sabmelažaidi bappan.» Son bivdi ja oažoi Čaccesullu bappa-ammata, vihatuvvui 20ad april 1825 ja doalai virggailoaidastam-sarnes Čaccesullust micammar-aige dam sænma jage.

I læm gukka, ouddalgo son fuomaši, atte jos son galgga læt Sabmelažaidi bappan, de son fertte sin giela oappat, ja vaiko son læi juo dam muddoi boares, atte i læm sudnji gæpas oappat amas giela, erinoamačēt daggar giela, masa ærreb Leem girji æi læm čallum girjek, mak lifčæ dokkim vækken giela oapadedin, de riemai son daddeke vaibbamættom angervuodain dam lossis barggoi. I læm boattam gukkas oappambargos dafhost, ouddalgo su doaimalaš miella dovdai, atte dat læi darbaš addet Samidi i duššefal katekismusa ja altargirje, mutto maidai basse čallaga sin ječaidæsek gilli, ja 8ad januar 1827 čalla son juo bibalsærve oudastolbmaidi

nuft: «Juokke aše dafhost berre Ibmel sikke aige ja olbma mærreret; dađe æmbo i guttege æra go Ibmel berre aige ja olbma mærreret, go basse čala galgga ædnam albmugidi rabastuvvut. Mutto Ibmel i ane dam bahan, go olbmuk sardnuk dam birra ja illodek dam doaivodedin. Damditi arvam mon dal juo muittalet digjidi, moft basse čallaga jorggalæbme Samegilli orro ouddanæmen. Bæsačidi šaddam mon dam golma-oktalaš Ibmela væke bokte gærggat buttesen čallemest basse Johannes evangelium ja girjid, Pietar oudeb girje ja vuostas Moses girje, ja mon aigom dalle læt buttesen čallemen Lukas evangelium, maŋelgo mon stuoremus viššalvuodain læm buok daid girjid čađagæččam oktan 1) Unjarga lukkarin ja girkkodulkain, Peder Thomassøn, 2) Dæno dulkain ja skuvlla-olbmain, Mikael Rasmussøn, 3) Garašjoga girkkodulkain, lukkarin ja lensmannin, gutte læ læmaš mærra-olmuš, mutto dal muttom jagid bagje-olmai, ja maŋemusta, 4) Guovddagæino lukkarin, dulkain ja lensmannin, Johannes Isaksen, gutte læ bagje-olmai. Go Johannes Isaksen læ oappavažamus sin gaskast ja riegadæmes rajest læ læmaš bagje-olmai, de anam mon su divodusaid stuoremus arvost. Son læ juokke dafhost erinoamaš valljo-olmuš. Dak oasek basse čallagest æi

læk almake vela nuft burist jorggaluvvum ja nuft riekta čallujuvvum, atte dak ožžuk prenteduvvut, erinoamačēt damditi go mon ila oanekis aige læm barggam basse čallagin. Jos mon vela lifčimge olles Samegiela dafhost, de mon dovdam almake, atte im mon vela læk nuft dovdos basse čallaga oaivveli, atte mon arvašim prentedattet, im vela uccemus oasege Ibmel sanest. Mutto jos mon læm dat gaska-oabme, maid Ibmel læ dasa valljim, de aiggo maidai Hærra, go su buoredokkalaš aigge boatta, addet munji dam famo ja oapestæme, mi darbašuvvu.» Dam logadedin čalle bibalsæreve oudastolbmak: «Vaibbamættom angervuodain ja stuora viššalvuodain bargga Čaccesullu gudnalaš bappa, Stockfleth, Samegiela oappat, mi læ lossad oappat, ja maid dassači masa i oktage læk dutkam. Mi savvap ja doaivvop, atte Ibmel suovaši sudnji famo ja dærvasvuoda, nuft atte son mataši vuoittet daid æstadusaid, mak su oudald bođiček, ja mi avvodep damditi, go dat aigge orro lakkanæmen, go min kristalaš vieljak Norga davemus guovloin šaddek oažžot basse čallaga rievtes ja čielgga jorggalusa sin ječaidæsek gilli. Mutto diettelas læ, atte dat barggo fertte hiljet ouddanet. Jos mi prentedattašeimek jorggalusa nuft farga, go vejolaš lifči, alma fuolakættai,

læigo vuodđogiela oaivel nubbastuvvam, ja læigo jorggalus arvvedatte daihe i, dam varas, vai mi bæsašeimek ramadallat daina, atte min bibalsærvve læi basse čallaga prentedattam odđa gilli, masa dat i vela læm prenteduvvum, de dat lifči sikke heivvi-mættom ja ige bibalsærve aiggomuša mielde. Mutto go olmai, gæst læk daggar diedok ja daggar angervuotta kristalaš duottavuoda diti go bappa Stockflethast, læ oappam Samegiela ječasvuoda lagid, de mi doaivvop, atte min aiggomuššamek devddujubme læ lakkanam dam muddoi, go olmušlaš hægjo-vuotta luoitta. Mi aiggop vela ain dam aše oudast fuola adnet ja, nuft ollo go sattep, daid olbmaid væketet, gudek læk dam lossis ja mainotatte bargo bagjelasasek valddam.

Bibalsærve doaimatusa mielde oroi Nils Gundersen, gutte læi oapatægje Tromsa seminarest, Čaccesullust dam jage 1827 maŋeb jakkebæle, vai son oktan Stockflethain bargasi odđa testamenta jorggalæme ala. Mutto jage algost 1828 macai son Stockfletha rađe mielde seminari ruoktot, go æi sust læm daggar diedok, mak darbašuvvujek basse čallaga jorggalæbmai. Buoreb dile oažžom varas odđa testamenta jorggalæbmai, bivdi ja oažoi Stockfleth 1828 Davvesida bappa-ammata. Go dam ammat sisaboatto læi

hægjo, arvvali bibalsærvve makset sudnji juokke jage 200 speiseg balkkan, nuft gukka go son bisoi Davvesida bappa-ammatest ja bargai bibbala Samegilli jorggalæme ala. Mutto ouddalgo son sirdi Davvesidi, de boði son bibalsærve miedetæme mielde Garašjogast okti golmain dain čæpemus dulkain Finmarkost, gudek buoremusat matte Samegiela čilggit, ja čadagæčai singuim Lukas evangelium ja girje Romalažaidi. Dasto mañnel čadagæčai son maidai odđa testamenta æra girjid dai sæmma olbmai væke bokte. Mutto made dovddosæbbun son šaddai Samegilli, dađe čielggasæbbun dat sudnji šaddai, atte su jorggalus i dokkim čuovggas ouddi boattet. Jage algost 1830 boldi son dam, doaivodedin, atte odđa ja buoreb jorggalus dasto dakkujuvvuši. Dam sæmma jage oažoi son rikakasast væke, vai son 1831 ja 1832 dagaši ræiso Kjøbenhavdni ja Stokholbmi, gost son aigoi professor Rask ja doktor Sjøgren oapatusa bokte ollasæbbo ja buoreb diedoid fidnit. Go son 1832 læi dam ræisost ruoktot boattam, de riemai son vela stuoreb angervuodain jorggalambarggoi, ja 1836 læi son ollim dam ragjai, atte son dam sæmma jage čakčag bæσαι vuolgett Kristianiai, gost son aigoi prentedattet daid girjid, maid son læi Samegilli jorggalam,

erinoamačet obba odđa testamenta. Dam jage 1838 prenteduvvujegje Matteus ja Markus evangeliumak, ja 1840 bođi odđa testamenta olles jorggalus¹⁾; 1850 bođi odđa prentedubme (2500 gappalaga). Dam jage 1840 prentedatti Stockfleth maidai oanedume vitta Moses girjest ja 22 David salmain.

Mutto daina i læm Stockfleth jorggalambargostes gærggam. Bisma Juell rađe mielde arvvali bibalsærve jorggalattet ja prentedattet Salmi girje Samegilli, ja «Sami angeres usteb ja bæloštægje, bappa Stockfleth» læi dallanaga miedes jorggalusa doaimatet. Uuddalgo dat prenteduvvui, saddijuvvui dat guovte bappi Finmarkost, gudek galgaiga Sabmelažaiguim arvvaladdat jorggalusa giela harrai. Dat jorggalus prenteduvvui 1854. Bappa Stockfleth jami 26ad april 1866. Landstad čali čabba lavllaga su havdda-dæbmai. Ædnag jagid juo, uuddalgo Stockfleth jami, oažoi son addet bargo Sami

---

¹⁾ Brittalaš bibalsærve læi fallam Daro-bibalsærvvai muttom littodemi ala goastedet Samegielag odđa testamenta prentedume ja čadnujume; mutto Daro-bibalsærve oudastolbmak vastedegje, atte si galle legje gittevažak daggar buoredatolaš fallama oudast, mutto atte si daddeke legje arvvalam Daro-bibalsærve golatusa ala odđa testamenta prentedattet.

kristalaš bajasčuvvggitusa oudast ja erinoamačēt bibbala Samas jorggalæme oudast čæpes ja oskaldas mattajægje gitti.

III.

Dat mattajægje læi Jens Andreas Friis; son læi bapa bardne ja riegadam Sogndal suokkanest Birgen stivtast 2be mai 1821; son šaddai studentan 1840 ja oažoi bappa-eksamena 1844. Stockfleth oapati sudnji Samegiela ja Suomagiela, ja dasto læi Friis ješ studentaidi oapatægjen juli mano rajest dam jage 1847 čavča ragjai dam jage 1849. De vulgi son gukkes matkai daid gielaid ain æmbo oappam varas. Go son læi ruoktot boattam, oažoi son dam virge universitetast, maid Stockfleth ouddal læi doaimatam, ja oapati studentaidi Samegiela; 1863 šaddai son lektoren ja 1866 professoren.

Muttom aige mañnel dam jage 1860 čalle bibalsærve oudastolbmak, atte si legje boattam dam dovddoi, atte odđa testamenta Samas jorggalus berri ollaset čadageču-juvvut ja divvujuvvut. Damditi legje si adnom Friisast, atte son algatifči ja hoapost doaimatifči dam bargo. Vækken aldsesis dam barggoi læi Friis oapatam muttom Guovddagæino Sabmelaža, Lars Jakobs-

sen Hætta, ovta sist, guðek dam 4ad februar 1854 alemus vuoiggadvuodast dubmijuvvujegje jabmemi sorbmim diti ja særvvevuoda diti vieso buollatæbmai ja rievedæbmai j. n. v.; mutto nuorravuodas diti (son læi dušše 18 jage arvo boares, dallego dak surggadlaš dapatusak šadde Guovddagæinost dam 8ad november 1852) bæσαι son jabmemrangaštusast, mutto bigjujuvvui giddagassi age bæivvai. Go son læi orromen Akershusa ladnest giddagasast, fuomaši professor Friis, atte son læi oapalaš; son ani fuola su oudast, divti su oappat Darogiela ja viggai su vuogasmattet, vai son mataši jorggalet girjid Samegilli sudnji vækken. Dam odða testamanta jorggalusa, maid Stockfleth læi dakkam, divoi vuost Lars Hætta; de čadagæčai ja divoi Friis dam vuodđogiela ja Darolaš jorggalusa mielde. Obba gukkes aigge golai, ouddalgo barggo ollašuvai. Prentedæbme algi dam jage 1869; mutto æska 1874 bođi odða testamanta odða Samas jorggalus (2150 gappalaga).

Mañnelgo Lars Hætta læi gærggam odða testamanta jorggalusa divodæmest, de oskeldegje bibalsærvve oudastolbmak professor Friisa adnomuša mielde sudnji boares testamanta jorggalet. Lars Hætta læi dalle ožžom olles armo fanggavuodastes ja læi Guovddaheidnui ruoktot boattam. Bibalsærvve oudast-

olbmak čallek dam aše birra: «Su bokte, gutte læ jorggalam odđa testamenta professor Friisi vækken, šadda boares testamenta Samas jorggalæbme halbemus ja jottelæmus lakai doaimatuvvut, dainago son šadda orrot Guovddagæinost ja matta buok aiges ja apides dam barggoi adnet. Go son matta sikke Samegiela ja Darogiela ja iloin doaivvo oaidnet bibbala su vanhemides gilli jorggaluvvum, de doaivvop mi, atte dat barggo šadda likkostuvvat su gieda vuolde.» Dam bargo oudast oažoi Lars Hætta juokke mano 60 (dasto 72) kruvna balkkan.

Lars Hætta riemai dallanaga dam barggoi ja saddi dam jage 1870 bibalsærvvai vuostas Moses girje, Job girje ja daid stuora profetaid, 1871 daid 12 smavva profeta, Josva girje, Duobmari girje, Rut girje, Samuel 2 girje, oudeb Gonagasai girje, 1872 maŋeb Gonagasai girje, David salmaid, Salomo sanelaskoid, Sardnedægje girje, Allalavllaga, Esras, Nehemias ja Ester girjid, 1873 nubbe ja goalmad Moses girje, 1874 njæljad Moses girje, 1875 vidad Moses girje ja oudeb Muittalusai girje ja 1876 boares testamenta æra kanonalaš girjid. Apokryfalaš girji jorggalus saddinguvvui bibalsærvvai 1881 rajest gidda 1885 ragjai,

Boares testamenta læi nabbo dalle jorggaluvvum; mutto — nuftgo professor Friis

moadde have læi muitotam — dat jorggalus fertti vuodost čadageččujuvvut ja divoduvvut, ouddalgo dat mati prenteduvvut. «Daggar čadagæččam ja divodæme birra læp mi arvvalam oappavaš olbmaiguim — čallek bibalsærve oudastolbmak dam jage 1885 — mutto i læk vel mikkege vissasid šietta-duvvum.» Jage dastmaŋŋel matte si dieđet, atte Tromsa seminar oudastčuožžo J. K. Qvigstad ja professor Friis sin adnomuša mielde læiga čadagæččam ja divodam vuostas Moses girje; mutto si celkke maidai (1887), atte si adne dam vissesen, atte bibalsærvest i læm varre prentedattet æmbo go dam girje. Dat bođi dam jage 1889.

Dušše diti čalle bibalsærve oudastolbmak Tromsa stivtast gidđag dam jage 1886: «Unjargast læk muttom Sabmelažak saddim migjidi 10 kruvna, vai boares testamenta dađe fargabut jorggaluvvuši Samegilli. Dak ruđak læk bigjujuvvum Tromsa sparbankkoi. Dak dovdatek, vaiko dievasmættom lakai, man sagga Sabmelažak haliduvvek olles Same-bibbal maŋŋai. Muttom jagi dastouddal oaffaruššujuvvui girkoim bibalsærvvai. Daidaši læt buorre daggar oaffaruššama fastain doaimatet aito dam varas, vai bibal prenteduvvuši Samegilli. Lekusek Samek «smavvak ædnam

alde æige gievras almug¹⁾, de læ almake Daro-girkko gædnegas, nuft gukka go si æi ibmerd æra giela go sin ječaidæsek giela, dakkat bibalsane sigjidi almosen. Ja mađe uceeb dat almug ješ vægja su govtolaš gaibadusaides ouddan buktet, dađe æmbo berre Daro-girko olmui rakisvuotta ješaldes gaibadusaid gullat ja halidusa duttadet.»

Dušše diti čali Tromsa bisma 11ad november 1886 girkkodepartementi ja anoi, atte rikakassa addaši 1500 kruvna, vai boares testamenta Samegilli prenteduvvusi. I son ožžom maidege vastadusaid, ja æska jage dastmanŋel dat dieđetuvvui bibalsærve jakkasaš muittalusast, atte departementa læi čallam bibalsærve oudastolbmaidi, atte i dat mattam dokkitet, atte rikakassa mavsaši daid golatusaid.

Vela læi almake okta gæidno rabas. Dam 6ad oktober 1886 læi bisma čallam buok proavvasidi Tromsa stivtast: «Mon doaivom, atte Samek ožžuk farga giedaidsasek vuostas Moses girje Samegilli. Mutto vaiko dat girje læ sagga mavsolaš oasse boares testamentast, de læ dat almake ucca oasaš, ja mu mielast orro, atte dat lifči sagga savatatte, jos ouddamærka diti Esaias ja

¹⁾ Sanel. 80, 24. 25.

dak 12 smavva profeta daihe Job girjege mataši prenteduvvut sëmme aige go vuostas Moses girje. — Mutto dat i mate doaimatuvvut alma ruđaitaga. Mon dieđam galle, atte aigek læk garžek; mutto vela dain garžes aiginge daidaše gavdnut daggarak, guđek mielastæsek dattuk væketet, vai bibal prenteduvvuši Samegilli. Damditi rokkadalam mon hærre proavvasa dieđetet dam aše bapaidi ja særvegoddidi. Daidaši muttom bappa ja særvegodde dalle šiettat muttom visses bassebæive littid ouddan bigjat girkkouksabællaidi, vai addaldagak čoggujuvvuše Samebibbal prentedume varas.»

Dam čallaga ala sisabotte 799,82 kruvna. Seminaroudastčuožžo Qvigstad, lukkar Salomon Nilsen Lævdnjajogast ja professor Friis divodegje Esaiasa jorggalusa, maid Lars Hætta læi doaimatam. Go professor Friis dagai dam bargo nuvta, de matte golatusak maksujuvvut dai ruđaiguim, mak legje sibaottam. Mutto prentedæbme i ouddanam hoapost, nuft atte Esaias girje bođi æska 1890.

Dam 28ad februar 1888 asatuvvui Darolaš Same-miššon, ja dam čallagest, mi dalle olgus saddijuvvui, celkkujuvvui: «Dat læ ollo Sabmelažai vaimolaš halidus, atte boares testamenta šaddaši sigjidi rabasen Samas jorggalume bokte. Daro-bibalsærve prente-

datta vuostas Moses girje; gukkebui i dat ole. Profet Esaias girje læ jorggaluvvum ja prenteduvvumen dai rudai bokte, mak dam varas læk čoggujuvvum Tromsa stivtast. Seminaroudastčuožžo Qvigstad læ dal nuvta divodæmen nubbe Moses girje jorggalusa, maid Lars Hætta læ doaimatam; mutto rudak vailluk dam girje prentedæbmai. Dat lifči sagga buorre, jos jobe okta girjege boares testamentast mataši prenteduvvut juokke jage; mutto rudak vailluk. Damditi rokkadalam mon fastain: Bottet ja væketeket min, vai min Sabmelaš vieljakge bæsaše čielggasæbbut ja čielggasæbbut oaidnet, maid Ibmel læ dakkam sin oudast sin audogassan dakkujume varas.»

Dat bivddujuvvum vække i læm boadkættai, ja dak ouddalist namatuvvum olbmak bissu Lars Hætta jorggalusa divodæmest. Jage algost 1891 fertti professor Friis dast erit hæittet buocalvasa diti. Qvigstad valdi dalle obba bargo bagjelasas, ja muttom girji dafhost læi lukkar Nilsen sudnji vækken. Boares testameta jorggalusa divodæmest gærgai Qvigstad 1892. Mutto dam sëmma jage arvvali Darolaš Same-miššon bibalsærve oudastolbmai miedetæme mielde odđa testameta prentedattet sëmma lakai go boares testameta, vai Samek ožušē obba bibbal

ovta čadnagasast, ja Qvigstad bagjelasas valdi jorggalusa čadagæččat visses njuolggadusai mielde. Dam jage 1891 botte 2—5 Moses girje, 1893 boares testamenta historia-las girjek, 1894 Job girje, Salmi girje, Salomo sanelaskok, Sardnedægje girje ja Salomo Allalavla ja 1895 obba bibal. Samek læk ferttim gukka vuorddet, ouddalgo si ožžu bibbala sin ječaidæsek gilli; mutto de si læk ožžom sagga buoreb ja ollasæbbo jorggalusa, go jos dat lifči sigjidi ouddal addujuvvum.

Dat olmai, gutte læ stuoremus bargo dakkam jorggalusa ja prentedam-arkaid divodæme dafhost, læ seminaroudastčuožžo J. K. Qvigstad. Alma su oskaldas rakisvuodataga dam barggoi ja stuora čæppevuoda ja oappavašvuodataga lifči vela obba gukkes aigge vassam, ouddalgo Samebibal lifči boattam. Divodedines læ son — halbes mavso oudast — čadagæččam daggar jorggalusa, maid muttom Sabmelaš læi doaimatam, gæn diedok diedostge æi ollam viddaset. Dasa vela læi dat jorggalus doaimatuvvum dam Darogielgæččalamjorggalusa mielde, maid Darobibalsærvve læi prentedattam, ja son fertti damditi divodet dam dam čadageččuuvvum Darobibbal mielde ja fertti ærreb æra bargoi

maidai stuora oase kapittal-sistdoalatusain
odđasist jorggalet.

Ibmel buristsivdnedifči juokkehaža, gutte
gudege lakai læ læmaš dasa vækken, atte
Samek læk ožžom bibbala sin ædnegiella-
sæsek! Ibmel addaši dam mavvolaš girje
šaddat Samidi valljogas ja agalaš buristsivdna-
dusa ajan!

Lappomice 1037.

